

MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÁ INTEGRACE

Jiří Blažek

MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÁ INTEGRACE

Má podobu:

1. Internacionalizace mezinárodních vztahů → *mezinárodní smlouvy*
2. *Vzniku mezinárodních integračních seskupení*
3. *Vzniku nadnárodních firem s celosvětovou působností*

TYPY MEZINÁRODNÍ INTEGRACE

- Politická (EU, OAS, RVHP, Liga arabských států)
- Vojenská (Varšavská smlouva, NATO)
- Ekonomická (OPEC, Evropské sdružení uhlí a oceli, NAFTA)
- Obchodní (WTO, ESVO, Andský svaz)
- Měnová (Skandinávská měnová unie, Evropský měnový systém, MMF)

MEI – EVROPSKÁ UNIE

Mezinárodní ekonomická integrace – definice:

Jde o spojování (sjednocování) ekonomických jednotek¹⁾ do kvalitativně vyšších celků v mezinárodním měřítku.

¹⁾ *Ekonomické jednotky: firmy, odvětví, národní ekonomiky.*

MEI – FORMY INTEGRACE

1. **Územní** (regionální): například Evropská unie, Andský svaz, Caricom, NAFTA aj.
2. **Odvětvová** (sektorová): například Euratom, Evropské sdružení uhlí a oceli, OPEC aj.

Způsob integrace:

1. **Mezinárodní**
2. **Nadnárodní**

MEI – STUPEŇ INTEGRACE

1. Volný obchod
2. Celní unie
3. Společný trh
4. Měnová unie
5. Hospodářská unie
6. Úplná integrace

MEI – MECHANISMUS INTEGRACE

- Předpokladem pro integraci vyššího stupně je splnění podmínek nižšího stupně.
- Podmínkou pro fungování integrace je vyrovnání (sladění) ekonomických parametrů (cen, mezd atd.).
- Podmínkou pro fungování integrace je výhodnost (prospěch) pro všechny zúčastněné subjekty integrace.

EVROPSKÁ INTEGRACE

Historie:

1462 – Jiří z Poděbrad (návrh evropské konfederace proti Turkům)

1638 – vévoda z Fully (návrh Evropského senátu na řešení sporů mezi státy)

1693 – Viliam Penn (návrh Evropského parlamentu na řešení sporů)

1814 – hrabě Henri de Saint-Simon (návrh vytvoření unie Spojených států evropských)

1897 – lord Salisbury (návrh na vytvoření Evropské federace)

1921 – vytvoření Belgicko-lucemburské ekonomické unie (společná centrální banka)

EVROPSKÁ INTEGRACE - POKRAČOVÁNÍ

1923 – R. hrabě Ceudenhove – Kalergi vydal knihu Pan-Evropa s návrhem na Panevropskou politickou unii.

1930 – Aristide Briand (navrhl založení Evropské unie)

1940 – W. Churchill a J. Monnet (návrh na Britsko-francouzskou unii)

1944 – BeNeLux – dohoda o vytvoření celní unie

MOTIVY VEDOUcí K EVROPSKÉ INTEGRACI PO II. SVĚTOVÉ VÁLCE

- Snaha zachovat mír a bezpečnost v Evropě
- Snaha překonat síly nacionalismu vedoucí ke konfliktům
- Ochrana před sovětskou rozpínavostí
- Snaha o pacifikaci Německa
- Snaha překonat tradiční nepřátelství Německa a Francie
- Snaha čelit ekonomické, vojenské a kulturní převaze USA
- Snaha o dosažení ekonomické a politické stability a prosperity

ETAPY INTEGRACE PO II. SVĚTOVÉ VÁLCE

1951 – vznik Evropského společenství uhlí a oceli (Pařížská smlouva z 18. 4. 1951)

1955 – konference v Mesině – vytvoření dvou organizací: pro společný trh a pro atomovou energii.

1957 – vznik Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) (Římské smlouvy z 27. 3. 1957).

ETAPY INTEGRACE PO II. SVĚTOVÉ VÁLCE V EVROPĚ - POKRAČOVÁNÍ

1979 – vznik Evropského měnového systému (ECU).

1985 – vznik jednotného evropského trhu – Schengenská dohoda ze 14. 6. 1985.

1992 – Smlouva o Evropské unii – Maastrichtská smlouva ze 7. 2. 1992.

2001 – Smlouva z Nice (26. 2. 2001).

2002 – Zavedení EURA v hotovostní podobě.

2010 – Lisabonská smlouva – Smlouva o Evropské unii

ORGÁNY EVROPSKÉ UNIE

1. **Evropský parlament** – je volen přímo občany EU.
2. **Evropská rada**¹⁾ – složená z hlav členských států EU a vrcholných úředníků EU. Rozhoduje o budoucím vývoji EU.
3. **Rada** – je reprezentována ministry členských států. Hájí zájmy jednotlivých zemí.
4. **Evropská komise** – hájí zájmy EU jako celku (je složena z předsedy komise a eurokomisařů).

¹⁾ *Pozor! Nezaměňovat s Radou Evropy, která není orgánem EU.*

OSTATNÍ INSTITUCE EU

1. Soudní dvůr EU¹⁾ – Soud prvního stupně a Soud pro veřejnou službu.
2. Evropský účetní dvůr.
3. Evropská centrální banka.
4. Evropská investiční banka.
5. Evropská banka pro obnovu a rozvoj.
6. Hospodářský a sociální výbor.
7. Výbor regionů a další instituce.

1) Pozor! Nezaměňovat za Evropský soud pro lidská práva a Mezinárodní soudní dvůr v Haagu – tyto orgány nejsou institucemi EU.

ROZŠIŘOVÁNÍ EVROPSKÉ INTEGRACE

1957 – Evropské hospodářské společenství, zakládají země: Německo, Francie, Itálie, Belgie, Nizozemí a Lucembursko.

1973 – přistupují Velká Británie, Irsko a Dánsko

1981 – přistupuje Řecko

1986 – přistupuje Portugalsko a Španělsko

1995 – přistupuje Finsko, Rakousko a Švédsko

2004 – přistupuje Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko a Slovensko

2007 – přistupují Bulharsko a Rumunsko

ROZPOČET EU

Příjmy EU

Příspěvky členských zemí (% v HDP)	43,1 %
DPH	35,9 %
Cla	13,5 %
Ostatní	5,0 %
Zemědělské dávky	2,5 %

ROZPOČET EU

Výdaje EU

Zemědělství	47,3 %
Strukturální operace	36,4 %
Administrativa	4,9 %
Vnější vztahy	5,7 %
Výzkum	3,1 %
Splátky a další	2,6 %

EVROPSKÝ MĚNOVÝ SYSTÉM (EMS)

- Rozhodnutí o vytvoření EMS bylo přijato v roce 1978 (jednání H. Schmidt a V. G. d. Estaing).
- 1979 – založena Evropská měnová unie (EMU).
- Zároveň zavedena evropská měnová jednotka ECU (jednalo se o účetní zúčtovací jednotku), byla váženým průměrem měn členských zemí EMU.
- Zřízen Evropský měnový institut (spravoval rezervy členů EMU a poskytoval jim úvěry).
- Mechanismus směnných kurzů umožňoval fluktuaci v rozsahu $\pm 2,25\%$, později až $\pm 15\%$ bilaterální parity.
- Cílem bylo zamezit velkým kurzovým výkyvům měn členů EMU.

EVROPSKÝ MĚNOVÝ SYSTÉM

- Přijetím Maastrichtské smlouvy v roce 1992 položeny základy společného měnového systému eura.
- V roce 1998 (1. června) založena Evropská centrální banka se sídlem ve Frankfurtu n/M.
- 1. 1. 1999 zavedeno bezhotovostní euro v 11 zemích EU.
- 1. 1. 2002 uvedeny do praxe bankovky a mince eurozóny.
- Zároveň stanoven mechanismus vstupu do eurozóny (tzv. konvergenční maastrichtská kritéria).

EVROPSKÝ MĚNOVÝ SYSTÉM

Konvergenční kritéria měnové unie:

1. Inflace nesmí přesahovat průměr inflace tří zemí s nejnižší inflací v rámci EU o více než 1,5 %.
2. Rozpočtový deficit nesmí přesahovat 3 % HDP v tržních cenách.
3. Státní dluh nesmí přesahovat 60 % z HDP v tržních cenách.
4. Úrok z dlouhodobých státních obligací nesmí přesahovat průměr úrokových sazeb tří členských zemí EU s nejnižší mírou inflace o více než 2 %.

EVROPSKÝ MĚNOVÝ SYSTÉM

5. Měnové kurzy členských zemí by měly být minimálně po dobu 2 let stabilní (resp. nemělo by dojít ke stanovení nového kurzu či nadměrným intervenčním zásahům).

- V současné době je členem eurozóny (v těch zemích používají měnovou jednotku euro) **19 členských zemí** z 27 zemí EU (Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko).

EVROPSKÝ MĚNOVÝ SYSTÉM

Státy EU, které dosud euro nezavedly: Bulharsko, Česko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Švédsko.

Země s trvalou výjimkou ohledně zavedení eura: Dánsko a Velká Británie

Státy a území, které používají euro jako svou měnu: Andorra, Černá Hora, Kosovo

Státy a území, které nejsou členy EU a používají euro jako svou měnu: Monako, San Marino, Vatikán

DŮVODY PRO ROZVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE V SOUČASNOSTI

- Zajištění společné obrany
- Ochrana proti mezinárodnímu terorismu
- Ochrana proti nežádoucí migraci
- Ekonomické důvody
- Ochrana životního prostředí
- Ochrana proti tlakům globalizace
- Geopolitické faktory

RIZIKA EVROPSKÉ INTEGRACE

- Forma integrace (zejména její nadnárodní forma)
- Jednotná evropská měna (neexistence institutu vyloučení z eurozóny)
- Rozpočtová politika (zadlužení členských zemí)
- Dotační politika EU (umožňuje korupci a deformuje konkurenční prostředí)
- Tzv. demokratický deficit

EVROPSKÁ LEGISLATIVA EU

Primární legislativa (zakládající smlouvy a přístupové smlouvy)

Zakládající smlouvy:

1. Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (z 18. 4. 1951)
2. Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (z 25. 3. 1957)
3. Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (z 25. 3. 1957)
4. Smlouva o Evropské unii (ze 7. 2. 1992)

LEGISLATIVA EU

Přístupové smlouvy:

1. Smlouva o přistoupení Dánského království, Irska, Norského království a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska k EHS (z 22. 1. 1972) a k Euratomu.
2. Smlouva o přistoupení řecké republiky k EHS a k Euratomu (z 8. 5. 1979).
3. Smlouva o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky k EHS a Euratomu (z 12. 6. 1985).
4. Smlouva o přistoupení Norského království, Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království k Evropské unii (z 24. 6. 1994)

LEGISLATIVA EU

5. Smlouva o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii (z 16. 4. 2003).
6. Smlouva o přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii (z 21. 6. 2005).

Ostatní smlouvy a protokoly:

- Jednotný Evropský pakt (28. 2. 1986)
- Amsterdamská smlouva (2. 10. 1997)
- Smlouva z Nice (26. 2. 2001)
- Lisabonská smlouva (13. 12. 2007) a další smlouvy